

Datum

2024-08-06

Ärende

2024-000589

Plan mot kränkande behandling, trakasserier och aktiva åtgärder mot diskriminering

Anpassad grundskola 7-9, Fågelvikskolan

Beslutad av: Rektor

Gäller från och med: HT24

Dokumentägare: Verksamhetschef grundskola

TIBRO

Tibro kommun
543 80 TIBRO

www.tibro.se
kommun@tibro.se

Växel: 0504-180 00

1. Inledning

1.1 Lagstiftning

Skolan har i uppdrag att arbeta för en skolmiljö som är fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Bestämmelser om detta finns i:

- **Barnkonventionen**
- **Skollagen 6 kap. (2010:800)**
- **Diskrimineringslagen (2008:567)**
- **Grundskolans läroplan Lgr22**

Enligt 6 kap. *skollagen* ska varje verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling samt genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

Det ska varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av åtgärderna som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. I planen ska det också finnas en rutin för akuta situationer så att personal vet hur de ska agera. Rutinerna ska vara kända av all personal. I *skollagen* framhålls även skyldigheten att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling.

I 3 kap. *diskrimineringslagen* finns regler om aktiva åtgärder mot *diskriminering*. Skolan har en skyldighet att aktivt arbeta med åtgärder riktade mot de sju diskrimineringsgrunderna; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att arbeta förebyggande och främjande. Löpande dokumentation ska genomföras och arbetet ska ske i samverkan med elever och personal på skolan.

I det främjande arbetet ska samtliga diskrimineringsgrunder beaktas och arbetet ska integreras i den vardagliga verksamheten, i undervisningen, personalens förhållningssätt, i den fysiska lärmiljön och i valet av pedagogiskt material.

Det förebyggande arbetet ska inriktas på risk- eller problemområden som identifieras genom kartläggning av verksamheten. Kartläggning kan göras på olika sätt genom till exempel enkäter, organiserade samtal med barn och personal eller trygghetsvandringar. Kartläggningar ska analyseras och utifrån analysen ska varje skola sätta upp mål för sitt förebyggande arbete. Skolan ska också besluta om vilka åtgärder som ska genomföras för att nå målen. Det ska framgå vem som är ansvarig för åtgärderna, när och hur de ska utvärderas.

1.2 Definitioner

Diskrimineringslagen skiljer på 6 olika diskrimineringsformer:

Direkt diskriminering: När en elev behandlas sämre än någon annan i jämförbar situation och missgynnandet har samband med någon av de 7 diskrimineringsgrunderna (att behandla lika olika).

Indirekt diskriminering: När tillämpning av bestämmelser eller kriterier framstår som neutrala men i praktiken missgynnar eleven i relation till någon av de 7 diskrimineringsgrunderna (att behandla olika lika).

Instruktioner att diskriminera: Att ge order eller instruktioner till någon i lydnds- eller beroendeförhållande att trakassera eller direkt/indirekt diskriminera.

Trakasserier: En enskild handling som kränker en elevs värdighet utifrån en eller flera av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker en elevs värdighet.

Bristande tillgänglighet: När en elev med funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att eleven ska komma i en jämförbar situation med en elev utan denna funktionsnedsättning.

Kränkande behandling är när en elevs värdighet kränks, men kränkningen inte har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Vid bedömningen av kränkande behandling mellan elever ska stor vikt fästas vid elevens upplevelse. Det är den som upplever sig utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är kränkande.

Andra definitioner:

Främjande insatser: Det främjande arbetet har fokus på det positiva, att skapa en tillitsfull skolmiljö och respekt för allas lika värde. Det främjande arbetet förstärker sådant som fungerar och som vi vill se mer av.

Förebyggande åtgärder: Det förebyggande arbetet har fokus på att identifiera och avvärja risker för kränkningar, trakasserier och diskriminering i utbildningen.

1.3 Målsättning

Målsättningen med planen är att den ska vara en hjälp i arbetet med att:

- **Främja** likabehandling och jämställdhet
- **Förebygga och förhindra** diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- **Förankra** arbetet hos samtliga elever, medarbetare och vårdnadshavare
- **Följa upp** de insatser som genomförts

1.4 Planens innehåll

Planen har följande uppbyggnad:

- Främjande insatser
- Förebyggande åtgärder
- Resultat av kartläggningar från föregående läsår
- Utvärdering av mål från föregående läsår
- Mål och planerade insatser
- Riktlinjer och rutiner för att förhindra diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Rutiner för åtgärder i akuta situationer
- Årshjul som sammanfattar arbetet utifrån planen (Bilaga 1)

1.5 Delaktighet och förankring

Enligt skollagen och diskrimineringslagen ska arbetet med planen involvera både elever, personal och vårdnadshavare.

I skolan ges **eleverna** möjlighet att vara delaktiga i planen i samband med kartläggningar; till exempel genom att delta i trygghetsvandringar och enkäter. Det vardagliga arbetet ska också präglas av ett förhållningssätt som visar att elevernas tankar, idéer och åsikter är av stor vikt.

Vårdnadshavare kan ta del av planen på respektive skolas hemsida och deltar i kartläggningen genom att årligen besvara en enkät. Enkäten innehåller bland annat frågor om trygghet, likabehandlingsarbete och kränkande behandling. På utvecklingssamtalen lyfts alltid frågor kopplat till trygghet.

All **personal** får information om planen vid läsårsstart. Arbetet utifrån planen synliggörs i ett årshjul samt redovisas/dokumenteras i verksamhetens kvalitetsarbete. Arbetssättet utifrån planen utvärderas i trygghetsteamet en gång per år på respektive skola.

2. Främjande insatser

Vårt främjande arbete syftar till att förstärka respekten för allas lika värde. All personal på skolan ska vara goda förebilder och ha ett förhållningssätt som överensstämmer med läroplanens värdegrund. Personal ska arbeta aktivt med att vara medvetna om sitt eget beteende och agerande i alla vardagssituationer.

För att främja en trygg lärmiljö utgår grundskolorna i Tibro kommun från följande tre gemensamma regler:

- Alla får alltid vara med i gemenskapen
- Ingen elev bestämmer över någon annan elev
- Stopp betyder stopp

Skolans främjande arbete sker kontinuerligt under läsåret på följande sätt:

- Första veckorna på läsåret arbetar anpassad grundskola med värdegrundsarbete i syfte att lära känna varandra och öka tryggheten i gruppen.
- Återkommande arbetar eleverna med vett och etikett på nätet, samt sexualitet, samtycke och relationer. Syftet här är att öka elevernas förståelse kring sociala medier, samt ge dem verktyg för hur de bör interagera med andra och när de ska berätta för en vuxen.
- Återkommande arbete för att skapa förståelse för allas lika värde oavsett funktionsvariationer
- Organiserade rastaktiviteter och stöd i val av aktivitet inför rast
- Hög vuxennärvaro under hela skoldagen
- Gemensam klassdag i slutet av läsåret

3. Förebyggande åtgärder

3.1 Kartläggningar och observationer

Skolan arbetar aktivt med förebyggande åtgärder för att öka den upplevda tryggheten hos eleverna utifrån kartläggningar av elevernas skolsituation.

Kartläggningar som genomförs:

- September: Trygghetsvandringar för elever för att kartlägga platser som kan upplevas som otrygga. Trygghetsvandringarna görs fysiskt eller digitalt.
- Februari: Enkät till elever och vårdnadshavare. Analys av resultat från enkäterna görs på varje skolenhet.
- Mars: Trygghetsvandringar för elever för att kartlägga platser som kan upplevas som otrygga. Trygghetsvandringarna görs fysiskt eller digitalt.
- Vår och höst: Samtal om trygghet och studiero genomförs på utvecklingssamtal.

3.2 Andra förebyggande åtgärder

- Ordningsregler med bildstöd finns uppsatta i klassrummen.
- Rastvärd finns på samtliga raster i anpassad grundskolas lokaler
- Personal i anpassad grundskola äter gemensam lunch med eleverna
- Personal i anpassad grundskola följer med till samtliga lektioner som är på annan plats i skolan (slöjd, idrott, hemkunskap m.m.)

4. Resultat och analys av kartläggningar HT23-VT24

Trygghetsvandringar

Trygghetsvandring genomfördes digitalt i november 2023. Trygghetsvandringen visar att eleverna är trygga i skolans lokaler. Det som får ett något lägre (värde 2,15 av 3,0) är duscherna i anslutning till omklädningsrummen. Vilket visar att en hög vuxennärvaro har varit gynnsam för elevernas känsla av trygghet.

Enkätresultat

Enkät till elever genomfördes i april 2024 för anpassad grundskola 7-9. Resultatet visar att eleverna har haft svårt att förstå vissa frågor. Det är önskvärt att enkäten utformas annorlunda till nästa tillfälle (tex bildstöd, smilisar).

Värt att notera är att 2 av 10 elever upplever att de inte har några kompisar. 2 av 10 elever är inte trygga i klassen. 4 av 10 elever är inte trygga i omklädningsrummet. Vi ser också indikationer för upplevd diskriminering och trakasserier avseende funktionsvariation. 2 av 10 elever upplever att skolan inte gör vad som krävs för att de ska känna sig trygga.

Anmälningar av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering

Anmälningar och utredningar av kränkande behandlingar för läsåret 2023/2024 var 13 ärenden. Det är 12 barn/elevärenden och ett där vuxen kränkt elev. 12 ärenden bedömdes som kränkande behandling. I merparten av händelserna har vuxen funnits närvarande. Flertalet av kränkingsanmälningarna beror på att elever från grundskolan 7-9 har kränkt elev på anpassad grundskola 7-9.

Underlaget visar att kränkningarna förekommer både på raster och lektioner. Kränkningarna är både verbala och fysiska.

5. Utvärdering av mål från HT23–VT24

Mål 1: Öka elevernas upplevelse av trygghet i skolan

Följande insatser har genomförts:

- Eleverna har en egen rastyta med vuxennärvaro
- Återkommande samtal om hur vi ska vara mot varandra

Analys av genomförda insatser:

Eleverna har nu en egen rastyta med vuxennärvaro.

Under läsåret har värdegrundssamtal genomförts

Följande behov/utvecklingsområden har uppmärksammats:

- Fortsatt värdegrundsarbete och återkommande arbete för att skapa förståelse för allas lika värde oavsett funktionsvariationer

Mål 2: Antalet kränkingsärenden ska minska, samt dokumentation kvalitetssäkras

Följande insatser har genomförts:

- Fortsatt hög vuxennärvaro vid raster och vid förflyttningar.
- Rektor informerar samtlig personal inom verksamheten om planen mot diskriminering och kränkande behandling, samt vikten av att anmäla och utreda kränkingsärenden.
- Rektor och EHT-team har återkommande information och stöd i att anmäla och utreda händelser i form av diskriminering och kränkande behandling.

Analys av genomförda insatser:

Samtliga insatser är genomförda och kommer fortgå under kommande läsår.

Följande behov/utvecklingsområden har uppmärksammats:

Rektor, EHT-team och samtliga pedagoger behöver fortsätta med pågående arbete.

6. Mål och planerade insatser HT24–VT25

Genomförda kartläggningar samt utvärdering av tidigare mål har resulterat i att följande mål har formulerats för läsåret 2023–2024.

Mål 1: Öka elevernas upplevelse av trygghet

Planerade insatser/aktiviteter:

- Återkommande värdegrundsarbete med gruppstärkande aktiviteter
- Förbereda eleverna inför rast med förslag på aktiviteter
- Återkommande samtal om hur vi ska vara mot varandra
- Fortsatt hög vuxennärvaro vid raster och vid förflyttningar

Mål 2: Öka elevernas acceptans kring funktionsvariationer

Planerade insatser/aktiviteter:

- Återkommande värdegrundsarbete kring allas lika värde
- Undersöka om verksamheten kan ta stöd av SPSM för handledning i arbetet

7. Riktlinjer och rutiner för att förhindra diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

För att förhindra diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling arbetar vi utifrån ett förhållningssätt med närvarande pedagoger. Det finns vuxennärvaro under hela skoldagen, inklusive raster, och flertalet pedagoger äter pedagogisk lunch tillsammans med eleverna. På raster erbjuds olika aktiviteter. Vi involverar elever i trygghetsvandringar för att få reda på otrygga platser så att vi som pedagoger är extra uppmärksamma på dessa platser.

En elev som berättar att hen känner sig kränkt, ledsen, arg, sårad eller skadad ska alltid tas på allvar. Varje incident av kränkande behandling ska resultera i en omedelbar reaktion från personal i skolan.

Personal som blir vittne till diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ingriper omedelbart genom att tydligt avbryta handlingen.

Så snart skolan får kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling har eller kan ha skett ska en anmälan göras och uppgifterna utredas. Utredningen ska dokumenteras.

Om en vårdnadshavare känner oro eller uppmärksammat någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling vänder de sig till sin mentor på skolan. Om de upplever att personal är inblandad i diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling kontaktas ansvarig rektor.

8. Rutiner för åtgärder i akuta situationer

Personal uppmärksammar elev som kränker/trakasserar andra elever

1. Gå in och bryt om du ser att en handling som kan vara en kränkning/trakasserier. Tillkalla andra vuxna om du inte kan hantera situationen på egen hand.
2. Prata med inblandade parter.
3. Kontakta klasslärare/mentor som i sin tur informerar vårdnadshavare.
4. Du som uppmärksammade kränkningen gör en anmälan i DF-Respons: <https://tibro.dfrespons.se/Login.aspx> Anmälan ska ske skyndsamt.
5. Rektor tar emot anmälan och utser en eller flera utredare i DF-Respons. Systemet skickar ett automatiskt mejl till huvudman.
6. Den/de som utreder samlar in tillräckligt med information för att bedöma om eleven har blivit utsatt för en kränkning/trakasserier/diskriminering. Utredaren dokumenterar vilka åtgärder som behöver genomföras för att få stopp på kränkningarna. Inblandade elever ska involveras i utredningen.
7. Ansvarig utredare bedömer om händelsen var kränkande behandling/trakasserier, avslutar utredningen och bedömer om en uppföljning behövs.
8. Vid behov följs ärendet upp en eller flera gånger. Uppföljningar dokumenteras i DF-Respons.
9. Rektor granskar utredningen och uppföljningar och avslutar ärendet alternativt ger förslag till ytterligare åtgärder och uppföljning.

Elev eller vårdnadshavare uppmärksammar elev som kränker/trakasserar elev

1. Elev och/eller vårdnadshavare kontaktar ansvarig klasslärare/mentor.
2. Klasslärare/mentor gör en anmälan i DF-Respons: <https://tibro.dfrespons.se/Login.aspx>
3. Följ steg 5–9 ovan.

Elev, vårdnadshavare eller personal uppmärksammar personal som kränker/trakasserar/diskriminerar elev

1. Rektor kontaktas.
2. Rektor genomför samtal med berörd vuxen.
3. Rektor informerar vårdnadshavare.
3. Rektor gör en anmälan i DF-Respons: <https://tibro.dfrespons.se/Login.aspx>
4. Rektor utreder händelsen. Systemet skickar ett automatiskt mejl till huvudman.
5. Rektor följer steg 6–9 ovan.
6. Om handlingen anses vara ett brott kontaktas sociala myndigheter och polis.

Bilaga: Årshjul utifrån plan mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering

Augusti	September	Oktober
<p>Fortsatt planering av aktiviteter utifrån målen. Under uppstarts dagar i augusti tar teamen/arbetslag hänsyn till målen i sin planering för undervisningen i respektive ämne.</p>	<p>Rektor ser till att den nya planen mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering publiceras på skolans hemsida.</p> <p>Vårdnadshavare informeras av rektor via Infomentor om att planen finns på hemsidan.</p> <p>Varje skolenhet börjar aktivt arbeta med de utvalda målen.</p> <p>Trygghetsvandringar genomförs i början av september.</p>	<p>Resultat av trygghetsvandringar sammanställs av trygghetsteamet och synliggörs för personal och elever.</p> <p>Dokumentation sparas för att kunna läggas in i planen för nästa läsår (reviderad mall publiceras i februari).</p>
Juli	<p>Uppföljning Utvärdering Utveckling</p>	November
Juni		December
<p>Trygghetsteamet gör klart uppföljningen av nuvarande mål. Nya mål formuleras till kommande läsår. Planering av aktiviteter utifrån målen påbörjas.</p>		<p>Verksamhetschef för grundskolan ger elevhälsoschef eller utvecklingsledare i uppdrag att revidera mallen till planen för nästa läsår.</p>
Maj		Januari
<p>Trygghetsteamet följer upp nuvarande mål och planerade insatser samt dokumenterar i planen för nästa läsår. Antal anmälningar i DF-Respons sammanställs och analyseras. Dokumenteras i planen.</p>	Mars	Februari
<p>Trygghetsteamet tar del av enkätresultat och analyserar svaren. Resultat och analys skrivs in planen för nästa läsår.</p> <p>Trygghetsteamet presenterar resultat och analys av enkät samt trygghetsvandring för all personal på APT i april eller maj.</p>	<p>Trygghetsteamet sammanställer och analyserar resultatet av trygghetsvandringen samt dokumenterar i planen för nästa läsår (även resultatet från trygghetsvandringen i september läggs till).</p> <p>Elevhälsoschef/utvecklingsledare skickar ut länkar till enkäter som genomförs på respektive enhet.</p>	<p>Elevhälsoschef eller utvecklingsledare lägger ut reviderad mall på Inredan och informerar rektorer.</p> <p>Trygghetsvandringar genomförs för att kartlägga platser som kan upplevas som otrygga.</p>